

*Epistola hortativa ad Serenissi-
mum Principem Gulielmum
Cumberlandiæ ducem de fre-
quenti & assidua lectione li-
bri Hugonis Grotii, de Jure
Belli & Pacis.*

R
William Augustus
Duke of
Cumberland

TRISTIS equidem mirari soleo,
per tot millia præci temporis an-
norum, nullum extitisse scripto-
rem, qui ex naturæ visceribus, &
rectæ rationis recessibus, memo-
riæ tradiderit si non perfectam, aliquatenus
saltem plenam disciplinæ moralis, legis naturæ,

A

atque

atque gentium institutionem. Verumenimvero cum eadem cogitatio sæpe subiit animum; cessavit causa admirationis meæ. Philosophi etenim omni tempore in diversas iverunt sententias, de lana caprina magna animorum digladiatione, confligentes; jurisperiti legibus patriæ civium suffragiis, vel arbitrio principum latis, incumbunt diligenter; juris vel injuriæ, nulla sæpe ratione habita; inherentes verborum apicibus & magistrorum autoritatibus; a quibus vel latum unguem discedere, summum illis est nefas. Quicquid ecclesiastici auctores super his capitibus ediderunt, legi canonicæ est innixum, vel sacræ paginæ locis, sæpe malè intellectis.

EA tandem felicitas superiori seculo, ingeniorum feracissimo, contigit, ut plures in eo agro exblendo, operam non penitendam collocaverint.

PRÆVIT ceu Coriphæus, Hugo Grotius ingens literarum decus; secuti sunt suum ducem, æquis fere passibus nostrates, viri præstantissimi Johannes Seldenus & Richardus Cumberland, nec non Germaniæ lumen fulgentissimum, Samuel Puffendorffius; qui publicis, imo sempiternis suis scriptis, ob oculos mortalium representerunt, quanta sit utilitas atque dignitas juris naturalis atque gentium, neque profecto temere; quid enim nobilius illo jure, quod non intra Angustias alicujus reipublicæ, provinciæ,
vel

vel regni Clauditur, pro=ut alia jura atque leges, sed universale est, & tam late patens, quam ipsum naturæ rationalis imperium, per omnes iparsas hujus orbis terrarum provincias late dominans; ut non hæc lex sit alia Romæ, alia Londini, alia nunc, alia posthac, sed omnes gentes, omni tempore, una hæc lex sempiterna continebit, Unus nempe omnium imperator Deus est; ille legis hujus inventor & lator, cui, qui non parebit, ipse se fugiet, atque naturam hominis aspernabitur; semper sine ulla exceptione loci vel temporis, est lex vera naturæ congruens; diffusa in omnes, sibi constans, quæ vocat ad officium jubendo; & vetando, deterret mortales a malo.

Hæc ergo universalis, & omnibus connata lex, sive jus, præsens campus est, in quo tanta cum laude desudavit Grotius; & quidem tanta cum felicitate, ut liber ejus de jure belli & pacis, compendium dici queat pulcherimæ eruditionis, nam tota elegans literatura in hoc volumine est expressa: quicquid apud authores præcos, Græcos & Latinos, pulchre vel acute dictum, sed sub ruderibus occultum, hic in aprico & loco suo reperitur. Quicquid historici de æquo & iniquo, exemplis illustrarunt, passim atque obiter; id a Grotio mira dexteritate ad jus naturale illuminandum, applicatum habemus; ita ut, frequenti hujus libri lectione, majore cum fructu evolvere poteris
historicos;

historicos; & quod caput rei est, & omnes humanas leges, quæ arbitrio humano originem suam acceptam referunt, felicissime cernere possumus ab illis, quæ radices agunt in ipsius naturæ viscera & societatis civilis indolem; & quid pro re natâ, in variis casibus, æquitas (temperatrix & moderatrix summi juris) prudenter & humaniter nobis suadeat, nostro & communi aliorum commodo.

Quis te quæso, præstantissimam hanc disciplinam, tanta eruditione, tantoque ingenii & iudicii acumine tractavit, & ex intimis penetrabilibus abditis quæ auctorum omnium recessibus in lucem protraxit, ad omnem vitæ usum & conditionem accommodavit, quam Belga noster incomparabilis vir eximius, Hugo Grotius? cujus vitæ curriculum verbis paucissimis sic habeto.

PRIUSQUAM excessit ex Ephæbis, mirabile dictu! In omni disciplinarum genere evasit doctissimus, cumque annum ætaturæ suæ nonum ageret, ligato sermone Latinè cecinit ut vates; annum decimum quartum nostri auctoris, vindicavit sibi Aratus poeta Græcus, quem cum vulgo communicavit, annotationibus suis illustratum; anno decimo quinto ætatis suæ, summi philosophi, egregii theologi, & doctissimi jurisconsulti, nomen est adeptus; sequente anno gravissime functus est syndicatu urbis Roterodami; atque anno uno-deviceffimo,
ab

ab Holandiæ Zelandiæque ordinibus, advocatus fisci est constitutus; cumque aliis usus est, republicæ honoribus; atque ut fit, ingravescentibus inter suos cives dissentionibus, dumque in eo esset totus, ut turbas civiles sedaret, inserviretque Belgii libertatibus, multis displicuit potentioribus, qui damnarunt eum ad carceres perpetuos, ubi cum pœdore & inopia erat illi diu confligendum, nisi charissima sua conjux excogitatione nova & solerti, custodiibus lepidissime verba dare noverit, & transfu-
tulisse maritum extra omnem aleam periculi, ex patriæ finibus, in ditionem Gallicam; ubi quam primum venerit, familiariter usus est literarum bonarumque artium in Gallia Mæcenatibus, qui illi auctores & suasores fuerunt, ut, nulla interposita mora, navaret operam huic operi arduo, & viris principibus & prudentiæ civilis amatoribus utilissimo, quippequi, tanto cæpto sane Herculeo, unus maxime videbatur idoneus, omnique supellectile literariâ instructus.

HANC spartam sibi creditam coluit diligenter, cumque opus perfecit, dedicavit Ludovico decimo tertio Galliarum regi, cui, quamdiu Parisiis degeret, erat charus, & magno honore habitus.

POST hæc in Sueciam proficiscitur, ubi statim in numerum consiliariorum Christinæ Suecorum reginæ est receptus, & ab ea in Galliam
Legatus

Legatus mittitur, ubi postquam quindecim annorum legatione, magna cum laude functus fuisset, reversus est Holmiam, & denique repetendo patriam, navigatione adversa usus est, & in morbo implicitus, appulit Rostochium ducatus Mecklenburgensis metropolim, atque academiam Germaniæ celeberrimam, ubi obiit suprenum diem: visceraque ejus juxta altare ecclesiæ Basilicæ humata sunt, quod reliquum erat corporeum, transmissum est in Belgium. Natus est Delphis, 1583, denatus 1645.

LONGUM est opus, & supervacaneum scripta hujus viri recensere omnia, commentarii ejus ad Vetus & Novum Testamentum, nec non libellus aureus de veritate Christianæ religionis, omnibus eruditis sunt notissimi.

SED ut alios taceam, hic liber de jure belli & pacis, est instar omnium; quique propter argumenti dignitatem, methodum, & eruditionem; in multis Europæ academiis, explicatur publice, ut inde hauriant juvenes principia omnis justitiæ, juris, Christianæ politices, nec non omnia societatis & regiminis fundamenta solida.

HUNC librum egregium pro tenuitate mea ennarabo & explicabo diligenter, ut ejus præceptionibus, tu Regie juvenis, non modo devenias doctus, sed etiam omnium præsentis seculi, & optimus & prudentissimus; nam sine morum innocentia, suavitate ingenii &

& civili prudentia, nemo hominum vere magnus dici potest. Tot calleat aliquis linguas, quot sonare novit os magni regis Ponti, sit juxta cum Alphonso Hispaniarum rege astronomus consummatissimus, referat quoque profapiam ad Hammonium Jovem; homo nihilosecius est ignarus, juxta cum maxime ignaris, quamdiu se non noverit & quamdiu Cupiditatibus pravis indulget, & impotenter affectibus animi moderatur. Ut Deus O. M. te liberet ab omni contagio hujus seculi & te serenissime dux conservet in columem, eum vehementer veneror. Quod reliquum est, perquam submisse & peramanter abs te peto, & jure aliquo meo (sit venia verbo) abs te postulo, ut hos labores monitionesque meas æqui bonique consulas, & in usus tuos convertas, quod si feceris (facies sine dubio) erit quod valde gaudeam & quodam modo glorier. Vale, Westmonasterii calend. Novemb. 1737.

(5)

MVSEVM
BRITAN
NICVM

